

Slavnost u lesa na MDD v červenci 1981. Tato slavnost odpoledne se velmi pěkně vydařila. Počasí přálo. Byl to dětský karneval. Soudružky učitelky navštívily s dětmi různé tanečky, hudba hrála a děti měly radost. Nejpěknější masky byly vyhodnoceny. Děti dostaly párky a cukroví.

Mateřská škola v Rájci. V místní škole je ředitelkou Zd. Žáková a druhá síla soud. učitelka Zd. Riflerová. Pedagogickou školu navštěvovala v Přerově. Počet dětí je celkem 25. Je to nejvyšší možné číslo. O prázdninách byla školka vymalována. Děti se zúčastňují všech slavnostních akcí pořádaných MNV. Soudružka ředitelka si ve školce dobře vede, stará se, aby se ve školce líbilo. Rovněž s. Zd. Riflerová se dobře osvědčila. Děti i maminky jsou s vyučujícími spokojeny.

V roce 1981 předložily všechny organizace dílčí plány kulturně vzdělávacích akcí. Všechny naplánované akce byly všemi organizacemi splněny.

Osvětová beseda. Všechny akce konané OB pro mládež měly nejen pobavit, ale i vychovávat přednáškami a filmem. Rovněž naučit mládež společenskému chování. Stalo se už samozřejmostí, že všechny akce, které pořádá MNV, NF jsou velmi početně navštíveny mládeží i místními občany.

Vysoce je třeba hodnotit práci knihovníka Al. Štrampacha, který každou neděli dopoledne půjčuje knihy. Zvláště vysoce je třeba hodnotit práci kronikářky, přestože už dovršila 73 roků. Během roku píše zápisy a každým rokem doplňuje fotodokumentační kroniku, kterou započala.

Přehled pořádaných akcí Čes. sv. mládeže v Rájci. Během roku bylo organizováno polit. školení mládeže, které vedl s. Hrubý. Mnoho členů odebírá mládežnický tisk „Mladá fronta a Mladý svět“. Duben je měsíc bezpečnosti na silnicích. V posledních letech je velký ruch na našich silnicích, proto se několikrát v roce koná bezpečnostní školení zvláště pro mládež. Během roku mládežníci uspořádali pětkrát táborák na „Junáckém“ i pro ty nejmladší pionýry. Další akce: dva karnevaly, na kterých jejich vedoucí dbali na slušné chování při zábavě. Byl uspořádán zájezd na jižní Moravu do Brna a Mikulova na tamní zámek. Na návrh OB uspořádali sérii přednášek pro mládež. I. Společenské chování, II. Stolování a slušné oblékání, III. Přednáška na téma Čarodějnické procesy na sev. Moravě. Pro pionýrskou organizaci byly uskutečněny lyžařské závody pro nejmenší. Koncem roku se uskutečnil pro pionýry večírek. Celkem ve svazu jest 24 členů.

Sbor pro občanské záležitosti. U příležitosti narozenin bylo navštíveno třicet sedm místních občanů, dvacet blahopřání bylo posláno občanům, kteří jsou mimo naši obec. Dvakrát bylo popřáno manželům, kteří oslavovali svoji „Zlatou svatbu“: manželé Keptovi a Rottrovi. Vojákům z naší obce, kteří jsou prvním rokem ve službě, byly poslány k Vánocům dárky. Proběhly návštěvy v domově důchodců. Další návštěvy byly u přestárlých a nemocných občanů v naší obci, kterým byl dán dárek. Byli to paní Vaňourková, Kubičková, Červínková a pan R. König. Předseda pro občanské záležitosti Zd. Šrot při pohřbu místních občanů rozloučil se jménem obce pěkným a procítěným projevem a děkoval za všechnu vykonanou práci ve prospěch naší obce. Je to v pravdě lidské poslání.

Sbor požární ochrany v Rájci. Místní požárníci obdrželi pochvalné uznání za vzorně vykonanou jednatelskou práci. Toto poděkování patří J. Schneidrovi, který tuto funkci vykonával 12 roků. Odstupující jednatel J. Schneider byl zvolen předsedou míst. národního výboru. Byl zvolen jednatel požárníků M. Hojgr. V místním sboru jest osmdesát mužů a čtrnáct žen. Členská základna se rozšířila o pět členů. Jsou to: R. Deutsch, J. Šimora, J. Schneider, J. Stražil, Z. Loučný.

Kulturní akce. Z kulturních akcí byl připraven tradiční karneval dne 13. června (dříve to bývala pouť u sv. Antonička), která se už několik roků nekoná. 14. června bylo pořádáno posezení při dechovce u lesa a 15. srpna pohárová soutěž u lesa za účasti jedenácti družstev požárníků z celého okolí. Poslední akce byla hodová zábava, a to ve Zvoli v sokolovně (v Rájci není žádný sál). Požárníci se zúčastnili 100. výročí požárního sboru v Leštíně. 18. února se vyplnilo to, o co už delší dobu sbor požárníků usiloval. Bylo zakoupeno nové požární auto Avia, které bude sloužit k plnění všech povinností rájeckých požárníků. O to se nejvíce zasloužil před. požárníků J. Žák.

V tomto roce se zdárně rozvíjela činnost mladých požárníků – Plamen. Sbor požárníků poděkoval vedoucím této mládeže J. Ptáčkovi a T. Badalovi za mnoho hodin při této činnosti a za jejich dobrý přístup k této mládeži.

Oddíl mladých požárníků v Rájci. V tomto oddíle mladistvých požárníků jsou hoši a dívky od 10 do 14 let. Na výroční schůzi jim bylo uloženo, aby se zapojili do hry Plamen. Jednou týdně odpoledne mají cvičení u zbrojnice, cvičitel J. Ptáček ml. Děti se zúčastnily dvou soutěží, a to v Zábřeze a v Novém Malíně. S malými požárníky byly uspořádány zájezdy do Hrabyně, Lipové-lázně a na Červenohorské sedlo. Zúčastnili se pohárové soutěže v Sudkově, umístili se na 5. místě, v Jedlí branného závodu a byli na druhém místě. Při námětovém cvičení byli hodnoceni členem okresního výboru Zd. Šrotem, který je vyhodnotil pochvalou.

Zpráva o činnosti Českého svazu žen v Rájci. Ženy se scházejí během roku, a to na pěti členských a deseti výborových schůzích. První schůze byla spojena s Červeným křížem a byla na ni uskutečněna lékařská přednáška gynekologická, přednášela prim. MUDr. Stražilová ze Zábřeha. V zimních měsících uspořádaly ženy kurz šití pro děti do 14 let. Vedoucí kurzu je s. učitelka Svačinová, která se dětem věnuje s velkou péčí a se zájmem odpracovala s dětmi 241 hodin. Děti vyšívají a pletou různé pěkné věci. Uspořádali několik zájezdů do Olomouce do divadla a do Prahy, dále do Lidic poklonit se památce umučených občanů za Hitlerovské okupace. Svaz žen: společně okopaly 1 ha řepy, na jaře odpracovaly 640 hodin po svém zaměstnání. Členka E. Ptáčková vypomáhala celý podzim při zemědělských pracích, v jejím věku 72 let patří jí za to poděkování od Českého svazu žen v Rájci. Uspořádaly naše ženy sběr obnošených textilií – 110 kg, železa – 1 124 kg, sena – 66 q, které nasušily z nepřístupných ploch, kde nemůže najet mechanizace. V červnu uspořádaly karneval u lesa, který se jim vydařil. Na dětskou slavnost přispěly 200 Kčs a při slavnosti všechny ochotně pomáhaly. Na fond solidarity zaslaly 500 Kčs. Základní organizace žen má padesát sedm členek.

Místní organizace ČSS komunistická. Složení výboru: předseda J. Novotný, jednatel J. Svačina, pokladník L. Hrubý, členi: J. Sigmund, F. Pavlů. Každý měsíc mají jednu členskou schůzi a dvě výborové. Celkem jest šest členů místní organizace a devět členů registrovaných. Zúčastňují se všech kulturních akcí v naší obci. Odpracovali 400 brig. hod. v zemědělství a 600 hod. na zvelebení obce.

Místní organizace Českoslov. strana lidová v Rájci. Složení výboru: předseda P. Bartoš, jednatel E. Ptáčková, členové: A. Maixner, V. Prokop, V. Planičková. Během roku členové se zúčastňují všech prací vyhlášených MNV v Rájci. V zemědělství bylo odpracováno 1 700 hodin. Sběr železa – 53,5 q. V červenci uspořádala MO ČSL slavnostní posezení při hudbě u lesa. Byl uskutečněn zájezd do Staré Boleslavi a do Prahy. Na zvelebení obce naši členové odpracovali mnoho hodin.

Náboženský život v naší obci. V místní kapli bývá každý čtvrtek a každou poslední neděli v měsíci sloužena mše svatá. Farářem v naší farnosti ve Zvoli je p. V. Vrtílek, který také vyučuje náboženství v Rájci. V tomto roce mají vyučovací hodiny pouze jednu hodinu za měsíc a to ještě 1. a 2. třída dohromady. Co se může za hodinu naučit, to do budoucna posoudí historie.

Zhodnocení činnosti MO ČSČK. Do roku 1965, než se z naší obce odstěhoval řed. školy J. Kácel a s ním i jeho paní Kácelová, která byla mnoho roků předsedkyní Čes. červeného kříže v Rájci, byl spolek aktivní. Teprve v roce 1981 na podnět M. Hányšové se práce v čer. kříži obnovila. Předsedkyní byla zvolena L. Balcárková, pokladní pí. Štrampachová, jednatelka M. Valouchová. V tomto roce byli získáni čtyři členové a uspořádány čtyři

přednášky na téma - První pomoc a život zachraňující úkony. Mimo to uspořádali v květnu jedno společenské odpoledne. Brigád vyhlášených NF se podle možnosti zúčastňují. V akci „Z“ a úpravě zeleně při úklidu vesnice bylo odpracováno 220 hodin. Při pomoci v zemědělství odpracováno 203 hodin. Usušeno a dodáno 85 q sena z ploch, které byly nedostupné mechanizací.

„Rozvoj“ JZD Dubicko - farma Rájec. Farmář v naší obci jest J. Kruš. Ošetřuje se v horním a dolním kravíně 130 kusů jalovic, které obsluhují tři ošetřovatelé. To znamená, že každý z nich pracuje dva dny po devíti hodinách a třetí den má volno.

Výroba mléka: plán 339 000 litrů mléka, skutečnost 406 667 l. Dodávek mléka: plán 385 000 litrů, skutečnost 388 487 l mléka. Narození telat: plán 99 kusů, skutečnost 99 kusů, žádné neuhynulo. V horním ošetřuje se 104 kusy krav a mají tam osm ošetřovatelek, které pracují na dvě směny: ranní a odpolední. Prasárna: prasnice 66 kusů. V tomto roce je ošetřovala jedna ošetřovatelka M. Žáková. Počet narozených selat činí 1 180 kusů. Počet odchovaných selat činí 1 126 kusů selat. Zalehnutím uhynulo 54 kusy selat.

JZD „Rozvoj“ se sídlem v Dubicku. Předseda J. Vachutka. V tomto roce bylo oseto a sklizeno: 210 ha řepky ozimé, 70 ha trávy na seno, 1 615 ha obiloviny, 120 ha luskoviny. Průměrný výnos obilovin z 1 ha: pšenice 5,3 tun, ječmen 4 tuny, oves 3,77 tun, žito 3,27 tun. Celkem bylo sklizeno 751 vagonů obilovin, což představuje výnos 4,65 tun z 1 ha. Podzimní úkoly hlavní práce. Sklizeň kukuřice z 202 ha, sklizeň pastvin a luk 540 ha, orba pod ozimy 1 281 ha, setí pšenice ozimé 1 000 ha. Postřik pšenice proti plevele 420 ha, rozmetání chlív. hnoje 793 ha. Sklizeň semenačky krmné 20 ha. Sklizeň cukrovky 365 ha, postřik proti pýru 160 ha. Hnojení fosforem a draslem 93 ha, sklizeň jetele na semeno 120 ha, zimní orba 1 620 ha.

Tímto uvádím do budoucna, co se za našich časů obhospodařovalo v JZD „Rozvoj“ Dubicko, do kterého je i zapojena naše katastrální obec Rájec.

Je zřejmé, že brambory zde nejsou zaznamenány, a to z důvodu, že se v JZD „Rozvoj“ Dubicko přestaly pěstovat. A jak velké výnosy brambor byly na stráni u Petra a Pavla. Škoda, že se tam nepěstují. Místními družstevníky byly vybrány a dány pod střechu za 14 dní, do konce října. Teď se vše změnilo. Brambory se výhradně sází v horských oblastech, kde je zima dříve než na našem katastru a sklizně jsou velmi obtížné. Za mrazů se vydělávají ze země jako ku příkladu v tomto roce. V novinách bylo uveřejněno, že mnoho brambor zůstalo v zemi. Na brigádu chodili žáci ze škol, vojáci, jen aby se pěkná úroda zachránila. Tímto jsem v krátkosti popsala práci v zemědělství v JZD „Rozvoj“ Dubicko a farmě Rájec. V tomto roce bylo velké sucho, byla nouze o zelené krmení.

Český svaz včelařů. V Rájci jest devět členů a chovatelů včel. Obhospodařují 65 včelstev. V poslední době se rozmáhá nakažlivá nemoc včel. Ráječtí včelaři jsou touto chorobou včel ušetřeni. Rájec je ochranné pásmo. Nejvíce jsou postiženy v sousedním okrese Ústí nad Orlicí. Do 5 km se nesmí přemísťovat, když v místě nemoc propukne. Mnoho včel na tuto nemoc zahynulo.

Počasí během roku 1981. Leden: Nový rok byl úplně bez sněhu. Slunce krásně hřálo, zahrada se zelenala, bylo +6 °C tepla. Dne 6. ledna napadl sníh a 8. ledna bylo -16 °C až -18 °C. Napadlo 45 cm sněhu. Únor: 4. února se na celém našem území oteplilo a teploměr ukázal +2 °C až +3 °C a pršelo. Vzápětí se tak ochladilo a napadlo velké množství sněhu, který vydržel až do března. Březen: dne 10. března pršelo a poslední sníh roztál za velkých dešťů. Dne 10. března bylo naměřeno +12 °C v poledne. V březnu pršelo a bylo několik slunečních dnů, na sv. Josefa svítlo slunce. Pranostika se vyplnila. Duben: téměř celý měsíc byl bez deště, ale počasí bylo chladné do polovic měsíce, zato 14. dubna bylo +22 °C. Květen: na 1. máje dopoledne svítlo slunce, ale ve 3 hodiny odpoledne byl velký vítr, začalo pršet. Celkem v květnu mnoho srážek dešťových nebylo. Staří lidé říkali, že v máji nemá pastýři uschnout hůl. Pak nebude mít dobytek nouzi. Letos se to splnilo. Nepršelo a byla nouze o zelené v létě a ani v zimě nemají čím krmit. Červen: v červnu celkem málo pršelo, což zemědělcům velmi scházelo. Dne 3. června bylo naměřeno na slunci +40 °C. 5. června bylo naměřeno +30 °C a po dlouhé době pršelo. Celkem bylo málo dešťových srážek. Bouřky byly čtyřikrát. Obilí bylo velmi nízké. Bylo velmi sucho, takže nic nerostlo. Průměr +5 °C a +36 °C. Červenec: ode dne 21. července až do 25. července byly velké povodně v Čechách a na Slovensku. Viděla jsem to na televizní obrazovce. Lidé byli stěhováni ze svých domovů na člunech, v některých obcích byla výška rozvodnění Jizery přes 2 m. To byla velká katastrofa, to byly milionové škody. V západních státech, západní Německo, Francie, Holandsko byly také postiženy záplavami. Teplota během měsíce pod normál, někdy +6 °C. Bylo zima a sucho. Obilí nejen že bylo velmi nízké, ale i špatně zrálo. Měsíc pro zemědělce katastrofální. Nebylo čím krmit dobytek. Tak se krmilo senem, které bylo přichystáno na zimu. Otava nebyla vůbec žádná. Protože třetí měsíc nepršelo. Když neprší a není teplo, nic neroste. Teplo nebylo, až od 27. července se oteplilo a pršelo. 28. července bylo nejprve +39 °C. Také na Slovensku byly povodně. U nás u Leštiny byla vylitá řeka Morava 25. července od Leštiny až za ráječský most ke dráze to bylo jedno velké jezero. Obalovna bylo pod vodou. Podél silnice z Rájce do Leštiny z vody vyčnívaly jen koruny stromů. Srpen: byl celkem chladný a zase bez deště. Teplota různě kolísala. Pouze 23. a 24. srpna pršelo. Září: 3. září byla noční teplota +5 °C a denní +12 °C. Sedmého bylo +39 °C, osmého +25 °C, čtrnáctého pršelo, šestnáctého +6 °C. Celkem září byl jeden nejpěknější měsíc z celého ročního období. Slunce zářilo od rána do večera, takže se lidé na slunci ohřáli. Říjen: tento měsíc byl přesně do polovice teplý a druhá polovina chladná. Pouze třikrát pršelo. Listopad: na Svatodušní svátky bylo krásné slunné počasí +14 °C. Sedmého se ochladilo na -2 °C a napadal sníh. To se ještě v JZD sbírala řepa a kukuřice za velké zimy, a i sníh padal. Osmého bylo -6 °C. Řepa se sbírala do dvacátého šestého a bylo několik stupňů pod nulou. Prosinec: v prosinci stále sněžilo, takže silniční pluhy měly mnoho práce s úklidem sněhu. Vánoce v tomto roce byly bílé, jak tomu již mnoho let nebylo. O Štědrém večeru bylo -1 °C, mnoho sněhu a na Boží hod také padal sníh. Na sv. Štěpána -2 °C oblačno a v neděli 27. prosince +1 °C krásné slunné počasí a 28. prosince -1 °C, 29. prosince +2 °C, 31. prosince +2 °C a začalo to velké množství sněhu tát. Takže na Nový rok 1982 bylo +8 °C a sníh se z polí ztratil. Tímto jsem v krátkosti popsala průběh počasí za rok 1981, který pro zemědělce nebyl příznivý na jejich konečné výnosy.

Činnost turistického oddílu mládeže Sokol Rájec. Turistický oddíl mládeže TJ Sokol uskutečnil během roku 1981 čtyři vycházky, celková délka 128 km. Celkem všech účastníků na vycházkách během roku bylo 162 a ušli celkem 2 614 km. Z toho byly uskutečněny tři vycházky k významným výročím. Výročí února - výstup na Šerák, délka 18 km, účast patnáct. 9. května ke dni osvobození - Leština, účast 30, délka 21 km. Frývaldovské oslavy „stovka“ - účast v září. Okresní výbor turistiky pořádal dne 26. dubna v Klubu požárníků v Rájci okresní orientační závody BTZM, na kterých členové oddílu získali dvě první místa a jedno druhé místo a jedno čtvrté místo. 1. místo: B. Baldermannová, V. Friedlová, 2. místo: I. Hrubá, M. Fričarová. V kategorii mladšího dorostu obsadily 1. místo E. Hrubá a J. Žandová. Okresní výbor byl s prostředím terénu pro závody velmi spokojen. TJ Sokol uspořádala pro turist. oddíl autobusový zájezd do Orlických hor. Navštívili Zemskou bránu, Šerlich, Šerlišský mlýn, Deštné, opevnění Dobrošov a v Dobrušce rodný dům F. L. Věka z Jiráskova románu. Zájezd byl zajímavý a účastníkům se líbil. Odznak 100 km získalo v roce 1981 sedmnáct dětí.

Už mnoho roků zapisují do této kroniky všechny akce turistiky, celou tu dobu je vedoucí oddílu pí. Jar. Špačková, dříve Rabenseifnerová, které za její ochotu zde třeba poděkovat a jejímu manželovi p. Špačkovi, který ji v této obětavé práci vypomáhá, také.

Odcizení sochy sv. Antonička. V červenci byla neznámými pachatelé odcizena socha sv. Antonička u lesa, výška asi 80 cm. Byl umístěn na bříže nejméně 150 let. Tuto sochu měli občané v úctě a každým rokem se tam konaly poutě. V tomto krásném prostředí se občané rádi scházivali. Tímto

činem byli občané velmi překvapeni. Bylo sjednáno pátrání, ale nic se nezjistilo. Fotografie této sochy je v dokumentační kronice. V posledních letech je „móda“ krást historické cenné sochy. Vysvěcen byl dne 5. července 1894 na den sv. Cyrila a Metoda, tehdy se světila sv. Trojice, kterou zhotovil Kubíček, sochař z Maletína a obraz sv. Petra a Pavla, který vymaloval Karel Haisler z Rájce, byl umístěn na Příčce. Karel Haisler byl výtečný malíř, dle údajů ředitele školy Valentina Fridricha, vymaloval oponu v Národním divadle v Praze. Sochu sv. Antonína zhotovil Neubauer, rájecký občan.

Záznam za rok 1982. V místním národním výboru nebylo během roku žádných změn a všechny úkoly kladené na lidosprávu byly splněny. Bylo nutné konati pravidelné schůze MNV a NF a mnohé úkoly byly projednány na veřejných schůzích se všemi občany.

Úsilí o pěkný vzhled naší obce bylo podpořeno různými opravami. Překlenutím potoka na horním konci u zvonice novým betonovým mostem u Drážek, hodnota díla 31 000 Kčs. Oprava cest vyasfaltováním, hodnota díla 19 000 Kčs. Oprava kanalizace, čištění potoka a další opravy, hodnota díla 48 000 Kčs. Školkové zařízení na zahradě, hodnota díla 7 000 Kčs. Oprava a zařízení nového rozhlasu k novostavbám rod. domků na horním konci, 9 000 Kčs. V kulturní místnosti byla položena nová podlaha PVC a obloženy stěny, hodnota díla 17 000 Kčs. V podzimních měsících bylo započato bourání místního hostince pro potřebu na výstavbu víceúčelové budovy. Byla zřízena skříňka vývěsní pro všechny organizace MNV, NF a školy.

V tomto roce se narodilo pět dětí (čtyři děvčata a jeden chlapec).

V tomto roce zemřeli: G. Hrubý zemřel 20. ledna ve věku 79 let. Rozloučení bylo v obřadní síni městského krematoria v Šumperku. Zesnulý byl zakládajícím členem družstva JZD v Rájci. B. Baldermann zemřel 31. ledna ve věku 73 let. Rozloučení bylo v chrámu Páně ve Zvoli, tělesné pozůstatky byly uloženy na hřbitově ve Zvoli. Zesnulý byl zaměstnanec ČSAD. J. Bartoň zemřel 27. března ve věku 59 let. Rozloučení bylo v chrámu Páně ve Zvoli a pochován byl na farním hřbitově. Byl zaměstnán v papírnách v Lukavici. R. Balcárková zemřela 26. března ve věku 82 let, rozloučení v chrámu Páně ve Zvoli a pochována na hřbitově ve Zvoli. Zesnulá byla hospodyně na faře ve Zvoli, pochována byla za velké účasti zvoleských farníků na pohřbu. O. Čulík zemřel v domově důchodců v Javorníku 5. června ve věku 84 let. Jeho tělesné pozůstatky byly uloženy ve Zvoli. V. Macháčková zemřela ve věku 76 let. Rozloučení bylo v obřadní síni městského krematoria v Šumperku 4. ledna. Zesnulá patřila mezi první zakladatele družstva JZD v Rájci. J. Pěnička zemřel 1. února ve věku 83 let. Rozloučení bylo v krematoriu v Šumperku. Zesnulý byl zaměstnancem ČSD. M. Balcárek zemřel po krátké nemoci 1. května v nedožitých 16 letech. Rozloučení bylo za velké účasti lidu z celého okolí. Pochován je na hřbitově ve Zvoli.

Během roku se přistěhovalo sedm osob.

Turistika oddílu Rájec a TJ Sokol. Správa činnosti. Vedoucí turistiky Jar. Špačková. Oddíl turistiky má dvacet čtyři členů. Během roku bylo uskutečněno šest vycházek do blízkého okolí, za splnění 100 jarních kilometrů získali odznak a byla za to dvoudenní vycházka s noclehem na Šeráku. Délka všech vycházek byla 192 km. Účast děvčat a chlapců od osmi do čtrnácti let. V. Fridlová 164 km, T. a F. Keprtovi 118 km, A. Badalová 151 km, E. Baldermannová 145 km, A. Kunrt 137 km, I. Hrubá 117 km, B. Baldermannová 100 km, M. Hojgrová 113 km, V. Hroch 108 km, J. Mížera 107 km, D. Ptáčková 101 km. Ty menší děti pod 100 km - M. Kunrt, M. Fričarová, V. Jabůrková, A. Pavlů, L. Smyčková, L. Fričarová, P. Bartoš. Celkem děti ušly 2 343 km. Největší účast byla 27. března na zahájení 100 jarních kilometrů - na Bušinov, účast dvacet tři členů. Podmínky splnilo patnáct dětí.

Místní organizace Tělocvičná jednota Sokol v Rájci, odbor turistiky. Za finančního přispění TJ Sokol byl dětem umožněn zájezd do Luhačovic a do Gottwaldova a Kroměříže. Rovněž jim přispěli peněžitou částkou na dvoudenní vycházku do Jeseníků. Vedla přes Červenohorské sedlo na Vřesovou studánku, Keprník a Šerák, kde byly ubytované. Druhý den vycházka pokračovala přes Keprník, Trojmezí a Vozku do Branné. Délka této vycházky měřila 130 km, a to bylo v zimním období. Počasí jim nepřálo, chvílemi přšelo a také zažily sněhovou fujavici. Bylo kluzko, takže cesta pro tak malé turisty byla velmi obtížná. Ale vše to dobře dopadlo, děti se zdravě vrátily. Děti velmi rády chodí na tyto vycházky, za co jsou vděční nejen děti, ale i jejich rodičové s. J. Rabenseifnerové v tomto roce provdané Špačkové. Zaslouhuje nejen vděk, ale poděkování za ta obětavá léta, které věnovala našim dětem. V létě také zorganizovala několik vycházek po okolí. V příštím roce nebude s. Špačková tuto práci vykonávat. Děti ale mají velký zájem o turistiku, snad se podaří, že se někdo uvolní, aby tuto zásluhou práci s dětmi konal. Proto je zde v této pamětní knize poděkovat Jar. Špačkové za její mnoholetou práci, kterou na úkor osobního volna tak nezištně a z lásky k těm malým dětem vykonávala. V posledních letech jí vypomáhal její manžel J. Špaček. Oba se starali na těch vycházkách o ty naše děti, aby je vždycky přivedli zdravě domů. Buď jim vzdán ten nejlepší dík.

Zpráva sboru požárníků v Rájci. Předseda požárníků J. Žák, místopředseda J. Ptáček, jednatel J. Hojgr, velitel J. Domluvil, referent T. Badal, preventista A. Maixner, kulturní referent a člen OV sboru požární ochrany J. Šrot. Členové MV požárníků: F. Vašíček, V. Blanka, J. Koruna, J. Schneider, J. Jabůrek, R. Maixnerová. Pokladník J. a R. Deutsch. Sbor požárníků má osmdesát devět mužů, čtrnáct žen. Na výroční schůzi vytyčili směrnice a cíle, kterými se řídili během celého roku. Plán činnosti byl zaměřen na plnění úkolů týkajících se přímo v požární ochraně. Bylo uskutečněno jedno námětové cvičení. Všechny požadavky okresního národního výboru byly v požadovaném termínu odeslány. Členové výboru se zúčastnili školení aktiv pořádaných ok. výborem požárníků. Výbor se na svých schůzích sešel jedenáctkrát za účasti pěti členů. Členských schůzí měli svoláno šest za účasti padesáti pěti členů. Kulturní činnost: 12. června byl pořádán karneval u lesa. V neděli 13. června pořádali opět u lesa „Posezení při hudbě“. 13. srpna druhý karneval u lesa. Dne 15. srpna byla uspořádána „Pohárová soutěž“. Dne 18. září pořádali slavnostní večer s delegací požárníků z družebního okresu Prievidza. Poslední kulturní akce, kterou v tomto roce pořádali, byla hodová zábava rájeckých požárníků ve zvoleské sokolovně (poněvadž v Rájci není taneční sál). Rovněž se naši požárníci zúčastnili společného prvomájového průvodu v Zábřehu v požárnických stejnokrojích. V tomto roce byly v prvomájovém průvodu všechny složky NF a školní děti jako samostatná obec Rájec. Dne 9. května byl průvod slavnostní s hudbou a školní děti nesly lampiony k „Pomníku padlým vojínům z Rájce“ za I. světové války. Těchto oslav se účastní téměř všichni občané z Rájce. Průvod jde od Diblíkových přes celou návěs k pomníku. Je to velmi pěkná pietní vzpomínka na padlé občany za naše osvobození. Požárníci byli ve stejnokrojích. Jako důležitý zápis v této pamětní knize poznamenat, ČSPO v Rájci bylo provedeno ONV předání Klubu požárníků do jejich vlastnictví v srpnu za účasti zástupců MNV v Rájci. Je nyní na všech členech, jak se ona budova, kterou společně a tak pracně zbudovali, bude i nadále udržovat a využívat, aby sloužila sboru požárníků ku prospěchu a všech občanům, kteří tak rádi pobývají v tak krásném prostředí v naší obci. Veškeré práce ve prospěch naší obce konají velmi obětavě. Mladých požárníků chlapců a dívek je celkem deset. Jejich vedoucí je T. Badal. Těmto požárníkům je do čtrnácti roků.

Sociální komise při MNV v Rájci. Předsedkyně této komise je Z. Žáková. Členové: J. Šrot, J. Zikmund, S. Fričarová, E. Ptáčková. V průběhu roku se členové této komise pravidelně scházejí jedenkrát za dva měsíce. V tomto roce byly zdraženy některé druhy potravin a oblečení, proto z těchto důvodů bylo projednáno v sociální komisi v Rájci - životní minimum důchodců v Rájci. Průměrný měsíční důchod 780 Kčs se zvýšil na 880 Kčs.

U manželských dvojic to činí 1 500 Kč. Úkolem - sociální komise bylo zabezpečit u sociálního odboru ONV v Šumperku některým občanům toto zvýšení důchodu a bylo sociální komisí rozděleno. Na tuto akci sociální komise obdržela 12 000 Kčs, které byly rozděleny mezi občany s malým

důchodem. Komise se snažila spravedlivě rozdělit peníze sociálně potřebným občanům. V naší obci jsou pro přestárlé občany zajištěny tři pečovatelky, které jsou placeny ONV v Šumperku.

Český svaz soc. mládeže v Rájci. Předseda svazu mládeže jest J. Deutsch, jednatelka E. Nevtipová. Kulturní činnost byla v tomto roce velmi bohatá. Politické školení mládeže vedl s. Hrubý. Odebírají mládežnický tisk, z těchto časopisů čerpají náměty, které uveřejňují v propagační skříňce, která je v prostředí u školy. Pořádají různé soutěže. V zimních měsících sehráli několik hokejových soutěží a utkali se sousedními organizacemi, a to na vodní nádrži v Rájci. Rovněž na Ramzové a Červenohorském sedle se zúčastnili lyžování. V lednu bylo čtrnáct členů na chatě v Krásné. Ze sportovního vyžití si mládežníci užili krásné zimní přírody. Také využili v zimních měsících plavání na krytém bazénu v Zábřehu. Na jaře probíhal turnaj v šachu. V květnu byly uspořádány na rájeckém cvičišti tři fotbalové zápasy, kde se utkali svobodní z řad svazáků se staršími ženáci. Tento zápas svobodní prohráli. Čímž se ukázalo, že jejich otcové hrát fotbal nezapomněli. Dobře pracují svazáci s pionýrskou organizací, vždy pro ty malé děti uspořádají různé zábavné akce. Velmi se jim zdařil branný závod ve spolupráci s ostatními složkami NF. Zakoupili pionýrům různé brožurky a knížky, které jim mají pomoci při poznávání přírody. Instruktorka SSM v Rájci připravuje s pionýry různé zábavné akce. Spolupráce s pionýrskou organizací probíhá velmi dobře. Členská základna má dvacet tři členů pod devatenáct let. Je zapotřebí, dle jejich názoru, aby mezi nimi byl někdo starší, aby jejich práci usměrňoval. Odpracováno v tomto roce bylo 450 brig. hodin na různých akcích při směnách vyhlášených NF. Chování mládeže a spolupráce mezi nimi probíhá velmi dobře. Ke starším občanům se chovají slušně.

Sbor pro občanské záležitosti v Rájci. Tento sbor má šest členů. Předsedou je Z. Šrot. Práce v tomto roce koná ve prospěch starých občanů v naší obci: Bylo provedeno třicet dva návštěv u příležitosti jejich narozenin. Konala se oslava Mezinárodního dne žen v Rájci v Klubu požárníků. Uspořádali 30. května setkání důchodců v Klubu požárníků, které bylo velmi pěkně připraveno. Zajištěna hudba, pohoštění. Předseda MNV J. Schneider a před. SPOZ Z. Šrot měli velmi hodnotný proslov a starým důchodcům bylo poděkováno za vykonanou práci ve prospěch naší obce a celé naší vlasti. Přes všechny sociální vymoženosti, kterých se starým lidem dostává od naší společnosti, mnozí staří lidé trpí pocitem osamocení. Těžko se smířují s tím, že nemohou manuálně pracovat. Lékařská věda se snaží vyléčit choroby v pokročilém věku a výsledkem toho úsilí je, že lidský život se prodlužuje. Náš stát se o staré občany pečlivě stará. Rovněž v domově důchodců mají všestrannou péči, přesto postrádají ten svůj domov, po kterém se jim nejvíce stýská. Staří lidé, kteří svůj život v pokročilém věku dožívají ve svém prostředí, tam kde prožívali mladá léta a mezi svými, ty ani nenapadne, že jsou neužiteční. Že se mají s kým podělit o své životní zkušenosti a vzpomínky z mládí. Vyzařuje z nich duševní vyrovnanost a hrdost z prožitého života. Mladší generace by měla na starší lidi pohlížet s úctou, neboť oni už mají za sebou kus života, který mladé pokolení teprve čeká.

Organizace školy v roce 1982/1983. Zahajovali rodiče prvňáčků a zástupce MNV, NF, SRPŠ, SPOZ. Počty žáků: 1. třída (1. roč. - 5 žáků, 2. roč. - 8 žáků), vyučující ředitel školy J. Zikmund. II. třída (3. roč. - 7 žáků, 4. roč. - 6 žáků), vyučující An. Kapustíková ze Zábřeha. Vyučování začíná v 7:45 hodin. Žáci pouštějí se do školy od 7:00 hodin. Rodiče chodí do práce, aby děti nebyly samotné doma, proto je dovoleno chodit dříve do školy. Družina mládeže: vychovatelka V. Neumanová, dětí v družině je celkem dvacet jedna. Provoz: pondělí a středa od 10:30 – 16:15 hodin, úterý, čtvrtek a pátek 11:30 – 16:15 hodin. Výbor svazu rodičů a přátel školy. Předseda F. Hroch, místopředseda V. Blanková, jednatel M. Linhartová, pokladník A. Badalová, členi výboru: Em. Hrubá, J. Minářová, D. Kuntrová. Lékařské prohlídky v roce 1982: 2x zubní oddělení Zvole, 1x dětské oddělení. Zájmová činnost a vzdělávací akce: tři žáci hudební škola Zábřeh, osm žáků odbor turistiky TJ Sokol v Rájci, sedm žáků zdravotní kroužek, plavecký výcvik pro žáky 1. až 4. roč. od dubna až do června, dvě divadelní hry a jeden koncert. Podle kulturního programu žáci místní školy při oslavách recitují básně a pějí písně pro akce oslavy února, na Mezinárodní den žen, 9. květen, Velkou říjnovou socialistickou revoluci. Pomoc zaostávajícím žákům: doučování po vyučování v obou třídách, vyučuje se v družině mládeže od 15:00 hodin. Nepropadl žádný žák a nebyla snížena známka z chování. Uklízečka: o úklid a vytápění se starala Z. Fišnarová ke spokojenosti všech pracovníků školy, žáků i okres. škol. inspektora.

Opravy a úpravy ve škole. Byly zabudovány regály v kabinetě školy, OSP stolárna v Zábřehu tuto práci provedla. Obložení stěn v družině mládeže a položen jekoru v obou místnostech na podlahy. Byly obloženy stěny v jídelně a položen gumolit na podlahu. Rovněž byl vyměněn darling, starý byl nevyhovující, jehož obsah jest 100 litrů. Tuto práci zde popsanou provedl podnik OSP Zábřeh. Vymalování všech prostorů školy a jídelnu provedl p. Řehák z Lupěného. Výdaje za všechny opravy činí 30 000 Kčs.

Pozemek školní. Škola má od JZD Dubicko propůjčen pozemek pro výchovu školních dětí na práci v zahradce. Pěstována byla zelenina a květiny. Část byla pro školní kuchyň a druhá část byla věnována dětem.

Stravování dětí: stravují se všichni ve školní jídelně i všichni pedagogové a pracovníci. Ve školní kuchyni vaří p. Jányšová a p. Brzková. Stravování mělo po celý škol. rok dobrou úroveň.

Kulturní vzdělávací akce v Rájci. Osvětová beseda: přednášky ze Španělska přes Francii do Itálie. Přednášel a promítal obrazy cestovatel K. Kouřil ze Zábřeha, Výchova k rodičovství - OKS Šumperk, První pomoc při úrazech - UNZ Zvole, Zdolání 8 000 m hory v Indii - přednáška s obrazy Ing. Srovnal Zábřeh, přednáška pro školní mládež: Jak předcházet úrazům a požárům - VB Zábřeh, OV ČSPO Šumperk, Současná zahraniční politika ČSSR - p. Kocman Šumperk. Předmanželská výchova pro dospívající mládež, Přednáška s dětskou lékařkou Dr. Novotnou - Správná výživa dítěte, Výchova leváků. Průměrná návštěva na přednáškách čtyřicet posluchačů a na cestopisných přednáškách průměr osmdesát posluchačů.

Filmová představení promítána pravidelně dvakrát měsíčně pro škol. mládež ve středu. Celkem bylo promítnuto 16 filmových představení, dvě při členských schůzích Jednoty a 1x při civilní obraně pořádal MNV.

Komunistická strana československá v Rájci. Složení výboru KSČ v Rájci. Předseda J. Novotný, jednatel J. Svačina, pokladník Hrubý. Členi výboru Jar. Sigmund, Fr. Pavlů. Celkem jest pět členů místní org. a osm členů registrovaných. Během roku bylo uskutečněno dvacet čtyři schůzí výborových a dvanáct členských. Zajišťují se všechny akce a brigády vyhlášené MNV v Rájci. Rovněž vypomáhají ve špičkových pracích v zemědělství: ve žních a na podzim při sklizni cukrovky.

Československá strana lidová v Rájci. Členská základna má dvacet tři členů. Předseda P. Bartoš, jednatel E. Ptáčková, pokladník Lad. Prokop, kulturní referent V. Planičková. Během roku byly čtyři členské a dvanáct výborových schůzí. A. Maixner je členem výboru. Zúčastňují se všech akcí a brigád vyhlášených MNV v Rájci. P. Bartoš je člen MNV a předsedou zemědělské komise, členka E. Ptáčková je členkou sociální a kulturní komise. Členové ČSL pracují jako důchodci a JZD odpracují mnoho brigád. hodin, a tak vypomáhají našemu národnímu hospodářství při jarních a podzimních pracích. Členové se zúčastňují všech kulturních a osvětových akcí v MNV a NF. Bylo uspořádáno několik přednášek a zájezd na historické památky v naší vlasti.